

LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖ
N U T A R I M A S

**DĖL ŠILUMOS KAINŲ NUSTATYMO METODIKOS PRINCIPŲ APRAŠO
PATVIRTINIMO**

2011 m. liepos 13 d. Nr. 889
Vilnius

Vadovaudamasi Lietuvos Respublikos šilumos ūkio įstatymo (Žin., 2003, Nr. [51-2254](#); 2007, Nr. [130-5259](#); 2009, Nr. [61-2402](#)) 2 straipsnio 28 dalimi, Lietuvos Respublikos Vyriausybė n u t a r i a:

1. Patvirtinti Šilumos kainų nustatymo metodikos principų aprašą (pridedama).
2. Siūlyti Valstybinei kainų ir energetikos kontrolės komisijai, vadovaujantis šiuo nutarimu patvirtintu Šilumos kainų nustatymo metodikos principų aprašu, parengti ir iki 2012 m. sausio 1 d. patvirtinti Šilumos kainų nustatymo metodikos pakeitimą.

ŪKIO MINISTRAS,
PAVADUOJANTIS MINISTRĄ PIRMININKĄ

RIMANTAS ŽYLIUS

ENERGETIKOS MINISTRAS

ARVYDAS SEKMOKAS

ŠILUMOS KAINŲ NUSTATYMO METODIKOS PRINCIPŲ APRAŠAS

I. BENDROSIOS NUOSTATOS

1. Šilumos kainų nustatymo metodikos principų aprašas (toliau – Aprašas) sudaro prielaidas per Lietuvos šilumos ūkio investicinės aplinkos stabilumo ir šilumos energijos kainodaros skaidrumo užtikrinimą įgyvendinti Lietuvos Respublikos šilumos ūkio įstatyme (Žin., 2003, Nr. [51-2254](#); 2007, Nr. [130-5259](#)) (toliau – Šilumos ūkio įstatymas) nustatytus tikslus.

2. Aprašas privalomas Valstybinei kainų ir energetikos kontrolės komisijai (toliau – Komisija) teisės aktų nustatyta tvarka rengiant ir tvirtinant Šilumos kainų nustatymo metodiką (toliau – Metodika), kuria vadovaujasi visi Šilumos ūkio įstatyme numatyti subjektai, skaičiuojantys ir nustatantys šilumos kainų dedamąsias.

3. Apraše vartojamos sąvokos:

Apyvartinis kapitalas – skirtumas tarp trumpalaikio turto ir trumpalaikių įsipareigojimų.

Apskaitos atskyrimas reguliavimo funkcijoms atlikti – ūkio subjekto teikiamos informacijos apie ataskaitinio laikotarpio pajamas, sąnaudas, turtą ir įsipareigojimus pagal atitinkamus verslo vienetus, tarsi verslo vienetai veiktų kaip savarankiški subjektai reguliuojamame ūkio subjekte, turinio reikalavimas.

Ataskaitinis laikotarpis – laikotarpis, sutampantis su ūkio subjekto, kurio metinių finansinių ataskaitų rinkinys yra rengiamas, finansiniais metais.

Bendrosios sąnaudos – sąnaudos, kurios su konkrečia paslauga (produktu) nesiejamos nei tiesiogiai, nei netiesiogiai ir kurias paskirstant nėra galimybių įgyvendinti priežastingumo principo.

Investicijų gražos norma – gražos norma, užtikrinanti naudojamo kapitalo kainos padengimą.

Investicinis planas – ilgalaikis ūkio subjekto parengtas ir su savivaldybės taryba suderintas dokumentas, kuriame nurodytas planuojamų įgyvendinti per bazinių šilumos kainų galiojimo laikotarpį investicijų projektų sąvadas, lėšos, kurių reikia jiems įgyvendinti, ir finansavimo šaltiniai.

Kapitalas – nuosavo ir skolinto kapitalo suma.

Lyginamoji analizė – ūkio subjekto veiklos rodiklių palyginimas su kitų ūkio subjektų, vykdančių atitinkamą veiklą, pagal iš anksto žinomus kriterijus priskirtų atitinkamai ūkio subjektų grupei, rodikliais.

Nepaskirstytinos sąnaudos – sąnaudos, kurias patiria ūkio subjektas ataskaitiniu laikotarpiu, tačiau kurios nebūtinės nei galutinėms paslaugoms (produktams) teikti (reguliuojamų kainų paslaugų (produktų) vertei kurti), nei verslui palaikyti (reguliuojamai veiklai nepertraukiamai, saugiai ir stabiliai užtikrinti). Šias sąnaudas ūkio subjektas patiria savo pelno sąskaita.

Netiesioginės sąnaudos – tai sąnaudos, kurios su konkrečia paslauga (produktu) siejamos netiesiogiai ir paskirstomos taikant norminius ekonomine logika pagrįstus koeficientus.

Nešiklis – veiksnys, kuriuo vadovaujantis konkrečios pajamų, sąnaudų, turto ir (ar) įsipareigojimų sumos priskiriamos galutinėms paslaugoms (produktams) ir (arba) verslo vienetams. Ūkio subjekto naudojamas nešiklis turi atspindėti priežastingumo ryšį tarp skirstomo pajamų, sąnaudų, turto ar įsipareigojimų straipsnio ir to pajamų, sąnaudų, turto ar

įsipareigojimų straipsnio, kuriam priskiriama tam tikra suma; būti ekonomiškai pagrįstas, logiškai pateisinamas ir nustatytas nediskriminaciniais pagrindais.

Nuosavas kapitalas – ūkio subjekto turto dalis, likusi iš viso turto atėmus visus įsipareigojimus.

Optimali kapitalo struktūra – kapitalo struktūra, lemianti mažiausią kapitalo kainą.

Pajamos – ūkio subjekto ekonominės naudos padidėjimas per ataskaitinį laikotarpį, pasireiškiantis ūkio subjekto turto padidėjimu arba įsipareigojimų sumažėjimu, kai dėl to padidėja nuosavas kapitalas, išskyrus tiesioginį jo padidinimą.

Sąnaudos – ūkio subjekto ekonominės naudos sumažėjimas dėl turto sunaudojimo, pardavimo, netekimo, jo vertės sumažėjimo ir įsipareigojimų prisiėmimo per ataskaitinį laikotarpį, kai dėl to sumažėja nuosavas kapitalas, išskyrus tiesioginį jo sumažinimą.

Skolintas kapitalas – ūkio subjekto ilgalaikiai finansiniai įsipareigojimai kreditoriams, įskaitant ilgalaikių įsipareigojimų einamųjų metų dalį.

Tiesioginės sąnaudos – sąnaudos, kurias galima tiesiogiai ir vienareikšmiškai priskirti konkrečioms paslaugoms (produktams).

Turtas – materialiosios, nematerialiosios ir finansinės vertybės, kurias valdo, naudoja ir (arba) kuriomis disponuoja ūkio subjektas ir kurias naudojant tikimasi gauti ekonominės naudos.

Ūkio subjektas – asmuo arba asmenų, susijusių kontrolės ar priklausomybės santykiais, grupė, kurie verčiasi Šilumos ūkio įstatymo reglamentuojama veikla Lietuvos Respublikoje.

Ūkio subjekto veikloje naudojamas kapitalas – ūkio subjekto atitinkamoje veikloje naudojamo turto dalies ir tai veiklai tenkančių ilgalaikių finansinių įsipareigojimų dalies suma.

Verslo vienetas – logiškai išskiriama visos ūkio subjekto veiklos dalis, skirta tam tikros grupės paslaugoms (produktams) pagaminti ir parduoti. Verslo vienetą sudaro visi ūkio subjekto ištekliai, tų išteklių transformavimo veiklos (procesai), susiję su šios grupės paslaugų (produktų) vertės kūrimu ir tokių paslaugų (produktų) teikimu kitiems verslo vienetams ir (ar) galutinių paslaugų gavėjams. Jeigu kuris nors ūkio subjekto išteklius naudojamas keletui verslo vienetų, tokio išteklius vertę ūkio subjektas verslo vienetams turi priskirti naudodamas atitinkamą nešiklį.

4. Kitos Apraše vartojamos sąvokos apibrėžtos Lietuvos Respublikos energetikos įstatyme (Žin., 2002, Nr. [56-2224](#)), Šilumos ūkio įstatyme, Lietuvos Respublikos klimato kaitos valdymo finansinių instrumentų įstatyme (Žin., 2009, Nr. [87-3662](#)), Lietuvos Respublikos atsinaujinančių išteklių energetikos įstatyme (Žin., 2011, Nr. [62-2936](#)), taip pat kituose įstatymuose ir teisės aktuose.

II. APSKAITOS ATSKYRIMO REGULIAVIMO FUNKCIJOMS ATLIKTI PRINCIPAI

5. Metodikoje Komisija turi numatyti, kad ūkio subjektas, vykdydamas apskaitos reguliavimo funkcijoms atlikti (toliau – apskaita) atskyrimą, turi vadovautis šiais principais:

5.1. priešastingumo – ūkio subjektas ataskaitinio laikotarpio pajamas, sąnaudas, turtą ir įsipareigojimus tiesiogiai arba netiesiogiai turi paskirstyti verslo vienetams ir paslaugoms atitinkamai pagal veiklą ar veiklas, kurios nulėmė tų pajamų uždirbimą, sąnaudų atsiradimą (susiformavimą), turto įsigijimą ar įsipareigojimų atsiradimą;

5.2. kaupimo – ūkio subjektas ataskaitinio laikotarpio pajamas ir sąnaudas turi įtraukti į apskaitą ir paskirstyti verslo vienetams ir paslaugoms, vadovaudamasis pajamų uždirbimo faktu ir neatsižvelgdamas į pinigų gavimo ir išmokėjimo faktą;

5.3. objektyvumo – ūkio subjektas per ataskaitinį laikotarpį uždirbtų pajamų, patirtų sąnaudų, turto ir įsipareigojimų paskirstymą verslo vienetams ir paslaugoms turi atlikti nešališkai, nesiekdamas iškreipti bet kurios paslaugos ar verslo vieneto ataskaitinio

laikotarpio rezultatų (pelno ar nuostolio) ir paveikti apskaitos atskyrimo informacijos gavėjų priimamų sprendimų;

5.4. pastovumo – ūkio subjektas skirtingais ataskaitiniais laikotarpiais turi taikyti tą pačią apskaitos atskyrimo ir sąnaudų paskirstymo sistemą, išskyrus tuos atvejus, kai:

5.4.1. dėl įvykusių reikšmingų įvykių ar aplinkybių reikia ūkio subjekto naudojamos apskaitos atskyrimo ir sąnaudų paskirstymo sistemos loginių pakeitimų;

5.4.2. Metodikoje Komisija turi numatyti, kad gali būti reikalaujama pakeisti ūkio subjekto taikomą apskaitos atskyrimo ir sąnaudų paskirstymo sistemą, kai ši neatitinka galiojančių teisės aktų;

5.5. skaidrumo – ūkio subjektas ataskaitinio laikotarpio pajamų, sąnaudų, turto ir įsipareigojimų paskirstymą verslo vienetams ir paslaugoms turi atlikti taip, kad kiekviename pajamų, sąnaudų, turto ir įsipareigojimų paskirstymo etape ir galutinėse ataskaitinio laikotarpio suvestinėse būtų galima aiškiai, skaidriai ir nesudėtingai nustatyti ūkio subjekto pajamas, sąnaudas, turtą ir įsipareigojimus pagal verslo vienetus ir paslaugas. Ūkio subjektas privalo užtikrinti apskaitos atskyrimo ir sąnaudų paskirstymo sistemos duomenų teisingumą, tikrumą ir įvedimą laiku;

5.6. naudingumo – ūkio subjektas turi parengti ir taikyti tokią apskaitos atskyrimo ir sąnaudų paskirstymo sistemą, kurios teikiama informacija būtų išsami, tinkama naudoti ir suprantama tos informacijos gavėjams tiek ūkio subjekto viduje, tiek už jo ribų;

5.7. patikimumo – ūkio subjektas turi užtikrinti, kad pateikiama informacija tiksliai atspindėtų ūkio subjekto finansinę būklę, joje nebūtų klaidų ir nukrypimų.

6. Apskaitos atskyrimo ir sąnaudų paskirstymo sistemoje pajamas, sąnaudas, turtą ir įsipareigojimus leidžiama įtraukti į apskaitą tik vieną kartą – sudarant apskaitos atskyrimo ir sąnaudų paskirstymo ataskaitas, tos pačios pajamos, sąnaudos, turtas ir įsipareigojimai negali būti įtraukti į apskaitą kelis kartus.

7. Metodikoje Komisija turi numatyti, kad ūkio subjektas, vykdydamas apskaitos atskyrimą, ataskaitinio laikotarpio pajamas, sąnaudas, turtą ir įsipareigojimus turi paskirstyti pagal šiuos verslo vienetus:

7.1. šilumos gamybos (įskaitant perkamą šilumą) veiklos;

7.2. šilumos perdavimo veiklos;

7.3. mažmeninio aptarnavimo (šilumos pardavimo) veiklos;

7.4. karšto vandens tiekimo veiklos;

7.5. pastatų šildymo ir karšto vandens sistemų priežiūros;

7.6. Europos Sąjungos teisės aktais nustatytų papildomų reikalavimų, susijusių su aplinkosauga, įgyvendinimo;

7.7. kitos reguliuojamos veiklos, kuri sudaro ūkio subjekto veikla, nereguluojama pagal Šilumos ūkio įstatymą, bet reguliuojama pagal kitus Lietuvos Respublikos įstatymus;

7.8. nereguluojamos veiklos, kuri sudaro ūkio subjekto veikla, nereguluojama pagal Šilumos ūkio įstatymą arba kitus Lietuvos Respublikos įstatymus.

8. Metodikoje Komisija turi numatyti, kad ūkio subjektams, vykdančioms apskaitos atskyrimą, nustatomi šie bendrieji reikalavimai:

8.1. ūkio subjektai, eksploatuojantys bendro technologinio šilumos ir elektros energijos gamybos ciklo sistemas, tokių sistemų apskaitą atskiria pagal Komisijos patvirtintą Kogeneracinių jėgainių šilumos ir elektros energijos sąnaudų atskyrimo metodiką;

8.2. jeigu ūkio subjektas valdo daugiau negu vieną aprūpinimo šiluma sistemą, kuriose realizuojama ne mažiau kaip po 10 GWh šilumos per metus, kiekvienos sistemos sąnaudų apskaita turi būti atskiriama, jeigu Komisija nėra priėmusi motyvuoto sprendimo dėl neprivalomo sąnaudų apskaitos atskyrimo.

9. Metodikoje Komisija nustato apskaitos atskyrimo taisykles ir visą su apskaitos atskyrimu susijusių reikalavimų sąvadą.

III. SĄNAUDŲ NUSTATYMAS IR PASKIRSTYMAS

10. Visos ūkio subjekto patiriamos galutinių teikiamų paslaugų (produktų) sąnaudos pagal 5 punkte nurodytus apskaitos atskyrimo principus turi būti priskirtos vienai iš šių kategorijų:

10.1. tiesioginėms sąnaudoms, kurios turi būti tiesiogiai priskirtos konkrečioms paslaugoms (produktams), lėmusioms tų sąnaudų atsiradimą;

10.2. netiesioginėms sąnaudoms, kurios konkrečioms paslaugoms (produktams) turi būti paskirstytos taikant Komisijos Metodikoje patvirtintą netiesioginių sąnaudų paskirstymo metodą, užtikrinantį 5 punkte išvardytų apskaitos atskyrimo principų įgyvendinimą;

10.3. bendrosioms sąnaudoms, kurios turi sudaryti kiek galima mažesnę proporciją (ne daugiau kaip 10 procentų) visų ūkio subjektų per ataskaitinį laikotarpį patirtų sąnaudų struktūroje, t. y. ūkio subjektas privalo taip vykdyti sąnaudų paskirstymą, kad kuo didesnė sąnaudų dalis (ne mažiau kaip 90 procentų) būtų tiesiogiai ar netiesiogiai paskirstoma paslaugoms (produktams), vadovaujantis priešastingumo principu;

10.4. nepaskirstytinų sąnaudų kategorijai.

11. Metodikoje Komisija turi numatyti, kad visos ūkio subjekto patiriamos sąnaudos turi būti suskirstytos bent į šias grupes:

11.1. šilumos įsigijimo sąnaudas;

11.2. kuro šilumai gaminti sąnaudas;

11.3. elektros energijos technologinėms reikmėms sąnaudas;

11.4. vandens technologinėms reikmėms sąnaudas;

11.5. apyvartinių taršos leidimų įsigijimo sąnaudas;

11.6. nusidėvėjimo (amortizacijos) sąnaudas;

11.7. einamojo remonto ir aptarnavimo sąnaudas;

11.8. personalo sąnaudas;

11.9. mokesčių sąnaudas;

11.10. finansines sąnaudas;

11.11. administracines sąnaudas;

11.12. rinkodaros ir pardavimų sąnaudas;

11.13. šilumos ūkio turto nuomos ar koncesijos sąnaudas;

11.14. kitas paskirstomas sąnaudas;

11.15. nepaskirstomas sąnaudas.

12. Metodikoje Komisija turi numatyti, kad ūkio subjektas sąnaudų apskaitos sistemoje protingumo kriterijų atitinkančią investicijų grąžą turi išskirti kaip atskirą sąnaudų grupę.

13. Komisija nustato išsamų sąnaudų grupių ir pogrupių sąrašą, sąnaudų paskirstymo taisyklės ir su sąnaudų paskirstymu susijusių reikalavimų sąvadą.

14. Sąnaudos, kurių apimtis per ataskaitinį laikotarpį priklauso nuo suteiktų (parduotų) paslaugų (produktų) kiekio per tą laikotarpį, laikomos kintamomis sąnaudomis (11.1–11.5 punktuose nurodytos sąnaudų grupės). Sąnaudos, kurių apimtis per ataskaitinį laikotarpį nepriklauso nuo suteiktų (parduotų) paslaugų (produktų) kiekio per tą laikotarpį, laikomos pastoviomis sąnaudomis (11.6–11.14 punktuose nurodytos sąnaudų grupės).

15. Metodikoje Komisija turi numatyti, kad ūkio subjektas, vykdamas sąnaudų paskirstymą verslo vienetams ir galutinėms teikiamoms paslaugoms (produktams), privalo laikytis 5 punkte nurodytų principų. Paskirstydamas sąnaudas reguliuojamų kainų paslaugoms (produktams), ūkio subjektas privalo laikytis šių apribojimų:

15.1. reguliuojamų kainų paslaugų (produktų) sąnaudoms nepriskiriama:

15.1.1. beviltiškų skolų, baudų, delspinigių sąnaudos;

15.1.2. paramos, labdaros sąnaudos;

15.1.3. turto nuomos ar koncesijos mokesčiai, nesusiję su reguliuojamų kainų paslaugų (produktų) teikimu (sąnaudos, kurios nebūtų susidariusios, jeigu reguliuojamą veiklą vykdytų turto savininkas);

15.2. lėšas, gautas už parduotus apyvartinius taršos leidimus, ūkio subjektai privalo naudoti Lietuvos Respublikos klimato kaitos valdymo finansinių instrumentų įstatymo 5 straipsnio 6 dalyje numatytoms priemonėms įgyvendinti;

15.3. apyvartinių taršos leidimų, skirtų šilumos gamybai, įsigijimo sąnaudos priskiriamos reguliuojamų kainų paslaugų (produktų) sąnaudoms (šilumos gamybos sąnaudoms), jeigu:

15.3.1. ūkio subjektas įgyvendino Lietuvos Respublikos klimato kaitos valdymo finansinių instrumentų įstatymo 5 straipsnio 7 dalies 1 punkte numatytas priemones;

15.3.2. ūkio subjektas yra išnaudojęs visas nuo prekybos apyvartiniais taršos leidimais sistemos pradžios, t. y. nuo 2005 m. sausio 1 d., gautas prekybos apyvartiniais taršos leidimais pajamas trūkstamiems apyvartiniais taršos leidimams įsigyti;

15.4. reguliuojamų kainų paslaugų (produktų) sąnaudoms nepriskiriamos ūkio subjekto patirtos palūkanų sąnaudos;

15.5. Komisija turi teisę Metodikoje nustatyti kitas sąnaudų, nepripažįstamų būtinosiomis, grupes ir papildomus sąnaudų priskyrimo reguliuojamų kainų paslaugų (produktų) sąnaudoms apribojimus.

16. Investicijų grąža nustatoma kaip ūkio subjekto veikloje naudojamo kapitalo apimties ir kainos sandauga. Ūkio subjekto veikloje naudojamo kapitalo apimtis nustatoma kaip nuosavo ir skolinto kapitalo suma, atitinkanti balansinį skirtumą tarp ilgalaikio bei trumpalaikio turto sumos ir trumpalaikių įsipareigojimų bei atidėjinių sumos.

17. Nustatant investicijų grąžą, ūkio subjekto veikloje naudojamo kapitalo apimtis turi būti apskaičiuota kaip kiekvieno ataskaitinio laikotarpio ketvirčio pabaigoje naudoto kapitalo apimties geometrinis vidurkis.

18. Nustatant investicijų grąžą, kapitalo kaina turi būti apskaičiuota kaip vidutinė svertinė kapitalo kaina (WACC). Vidutinė svertinė kapitalo kaina nustatoma įvertinant nuosavo ir skolinto kapitalo kainą, taip pat veikloje naudojamo kapitalo struktūrą. Ūkio subjekto skolinto kapitalo kaina turi atspindėti palūkanų normą, už kurią ūkio subjektas ataskaitiniu laikotarpiu gavo ar galėjo gauti ilgalaikę paskolą. Nustatant nuosavo ir skolinto kapitalo kainą, turi būti atsižvelgiama į pelno mokesčio įtaką. Metodikoje Komisija nustato vidutinės svertinės kapitalo kainos skaičiavimo tvarką.

19. Metodikoje Komisija turi numatyti, kad, esant motyvuotam sprendimui, ūkio subjektui gali būti nustatyti optimalios jo kapitalo struktūros, pagal kurią būtų nustatoma ūkio subjekto investicijų grąža, reikalavimai.

IV. KAINŲ NUSTATYMAS

20. Reguliuojamų kainų paslaugų (produktų) kainos lygios reguliuojamų kainų paslaugų (produktų) teikimo sąnaudoms, įskaitant investicijų grąžą.

21. Šilumos energijos kainodaroje taikomas ilgalaikių kainų mechanizmas – nustatomos bazinės šilumos energijos kainos, ir antrais ir vėlesniais savo galiojimo metais jos tikslinamos 27 punkte nustatyta tvarka.

22. Šilumos energijos bazinės kainos nustatomos Šilumos ūkio įstatyme numatyta tvarka ne trumpesniam kaip 3 metų ir ne ilgesniam kaip 5 metų laikotarpiui. Minėtą laikotarpį parenka savivaldybių tarybos arba Šilumos ūkio įstatymo numatytais atvejais – ūkio subjektas.

23. Nustatant šilumos energijos bazines kainas, naudojama 7.1–7.3 punktuose nurodytiems verslo vienetams priskirtų atitinkamų sąnaudų, įskaitant investicijų grąžą, grupių apimtis. Sąnaudų grupių apimtis, naudotina šilumos energijos bazinei kainai nustatyti, ribojama šių veiksnių:

23.1. šilumos energijos bazinės kainos galiojimo laikotarpiui ūkio subjekto pagamintos ir įsigytos šilumos proporcija bendroje 7.1 punkte nurodyto verslo vieneto struktūroje nustatoma atsižvelgiant į realias galimybes supirkti šilumą iš nepriklausomų šilumos energijos

gamintojų atitinkamoje teritorijoje ir į laukiamą efektą. Prioritetas teikiamas atsinaujinančių energijos išteklių naudojimui ir atliekinei šilumai;

23.2. šilumos energijos bazinės kainos galiojimo laikotarpiui optimali ūkio subjekto naudojamo kuro struktūra nustatoma atsižvelgiant į realias technines prielaidas, pavyzdžiui, elektrinių ir katilinių darbo režimą, gamybos įrenginių galią, išteklių įsigijimo galimybes. Prioritetas teikiamas atsinaujinančių energijos išteklių naudojimui;

23.3. šilumos energijai gaminti naudojamo kuro (išskyrus gamtines dujas) įsigijimo sąnaudos nustatomos atsižvelgiant į:

23.3.1. vidutinės atitinkamų kuro išteklių rinkos kainas šalyje atitinkamu laikotarpiu. Atitinkamo laikotarpio šalies vidutinė atitinkamo kuro išteklių rinkos kaina nustatoma kaip geometrinis šalies šilumos tiekėjų, realizuojančių daugiau kaip 10 GWh šilumos per metus, ir nepriklausomų šilumos gamintojų pirktų kuro kainų vidurkis. Nustatant vidutinę atitinkamo kuro išteklių rinkos kainą atmetamos atitinkamo laikotarpio ekstremalios (didžiausia ir mažiausia) vertės, esant daugiau nei 3 atitinkamos rūšies kuro pirkimams. Komisija nustato reikalavimus ūkio subjektų pateikiamai informacijai apie kuro išteklių kainas;

23.3.2. ūkio subjekto faktinės (apmokėtas pagal sutartis) atitinkamo kuro išteklių kainas. Jeigu ūkio subjekto faktinė (sutartinė) atitinkamo kuro išteklių kaina mažesnė už to paties laikotarpio atitinkamo kuro išteklių rinkos kainą daugiau kaip 10 procentų, tokiu atveju, nustatant kuro įsigijimo sąnaudas, taikoma atitinkamo kuro išteklių kaina, lygi 90 procentų vidutinės atitinkamo kuro išteklių rinkos kainos;

23.4. šilumos energijos nuostolių šilumos energijos bazinės kainos galiojimo laikotarpiui dydis nustatomas atsižvelgiant į Šilumos tiekimo vamzdinių nuostolių nustatymo metodiką, patvirtintą ūkio ministro 2001 m. rugpjūčio 23 d. įsakymu Nr. 262 (Žin., 2001, Nr. [74-2613](#)), ir ūkio subjektui nustatytą nuostolių sumažinimo (efektyvumo padidinimo) bazinės kainos galiojimo laikotarpiu rodiklį;

23.5. šilumos energijos bazinės kainos galiojimo laikotarpiui elektros energijos technologinėms reikmėms ir vandens technologinėms reikmėms sąnaudų apimtis nustatoma atsižvelgiant į šių išteklių kainas ir jų kiekio poreikį atitinkamu laikotarpiu;

23.6. šilumos energijos bazinės kainos galiojimo laikotarpiui apyvartinių taršos leidimų įsigijimo sąnaudos nustatomos, jeigu ūkio subjektas yra įvykdęs 15.3 punkte nurodytas sąlygas, atsižvelgiant į šių apyvartinių taršos leidimų kainas ir jų kiekio poreikį atitinkamu laikotarpiu;

23.7. šilumos energijos bazinės kainos galiojimo laikotarpiui nusidėvėjimo (amortizacijos) sąnaudos nustatomos atsižvelgiant į:

23.7.1. ūkio subjekto ilgalaikio turto, įskaitant nuosavo ir išsinuomoto nuomos ar koncesijos sutarties pagrindais, pradinę (įsigijimo) vertę;

23.7.2. su savivaldybės taryba ir Komisija Šilumos ūkio įstatymo nustatytais atvejais suderintame investiciniame plane numatytų priemonių įgyvendinimą (ilgalaikio turto vienetų eksploatacijos pradžią) atitinkamu laikotarpiu;

23.7.3. vidutinius ilgalaikio materialiojo ir nematerialiojo turto nusidėvėjimo (amortizacijos) normatyvus. Šiuos normatyvus nustato Komisija, atsižvelgdama į atitinkamų tipų ilgalaikio turto naudingo eksploatavimo trukmę ir taikydama tiesiogiai proporcingą nusidėvėjimo metodą;

23.7.4. koncesijos ar nuomos sutartyse numatytus ilgalaikio turto nusidėvėjimo (amortizacijos) normatyvus tais atvejais, kai koncesijos ar nuomos sutartys buvo sudarytos iki 2008 m. kovo 15 dienos;

23.7.5. nustatant šilumos energijos bazinę kainą, ilgalaikio turto vienetų, nepripažįstamų didinančiais ilgalaikio turto, priskirto atitinkamam verslo vienetui, bazę, nusidėvėjimo (amortizacijos) sąnaudos nevertinamos. Ilgalaikio turto, priskirto atitinkamam verslo vienetui, bazės nedidina:

23.7.5.1. įvykdyti, tačiau su savivaldybės taryba ir Komisija pagal įstatymų nustatytus reikalavimus nesuderinti investiciniai projektai;

23.7.5.2. su turto perkainojimo veikla susijęs turto vertės pokytis;

23.7.5.3. su reguliuojamų kainų paslaugų (produktų) teikimo veikla nesusijęs, nenaudojamas, esantis atsargose ilgalaikis turtas, nebaigta statyba;

23.7.5.4. už Europos Sąjungos struktūrinių fondų lėšas, gautas subsidijas ar dotacijas įsigytas ilgalaikis turtas;

23.7.5.5. vartotojų už prijungimą prie tinklų sumokėtos lėšos;

23.8. šilumos energijos bazinės kainos galiojimo laikotarpiui einamojo remonto ir aptarnavimo, personalo, administracinės, rinkodaros ir pardavimo sąnaudos nustatomos atsižvelgiant į:

23.8.1. paskutinių 3 ataskaitinių laikotarpių faktinės sąnaudų apimtis;

23.8.2. priešasčių, lemiančių atitinkamos sąnaudų grupės apimtį pokyčius, pagrįstumą;

23.8.3. Lietuvos statistikos departamento skelbiamus vidutinio elektros, dujų, garo tiekimo ir oro kondicionavimo veiklos darbo užmokesčio duomenis;

23.8.4. ūkio subjektui nustatytus veiklos efektyvumo padidinimo bazinės kainos galiojimo laikotarpiu rodiklius, atsižvelgiant į lyginamosios analizės rodiklius ir vadovaujantis ūkio subjekto veiklos efektyvumo didinimo taisykle – jeigu atitinkamos ūkio subjektų grupės efektyvumas didesnis nei ūkio subjekto, tokiam ūkio subjektui nustatomi grupės rodikliai, o jeigu ūkio subjekto efektyvumas viršija atitinkamos ūkio subjektų grupės efektyvumą, tokiam ūkio subjektui nustatomi jo rodikliai. Lyginamosios analizės aprašą ir jo taikymo tvarką nustato Komisija;

23.9. šilumos energijos bazinės kainos galiojimo laikotarpiui mokesčių sąnaudos nustatomos vadovaujantis galiojančiais mokesčių sritį reglamentuojančiais teisės aktais;

23.10. šilumos energijos bazinės kainos galiojimo laikotarpiui finansinės sąnaudos nustatomos atsižvelgiant į šių sąnaudų būtinumą reguliuojamų kainų paslaugoms (produktams) teikti;

23.11. šilumos energijos bazinės kainos galiojimo laikotarpiui šilumos ūkio turto nuomos ar koncesijos sąnaudos nustatomos atsižvelgiant į atitinkamu laikotarpiu galiojančias sutartis tarp ūkio subjekto ir savivaldybės;

23.12. nustatant sąnaudas šilumos energijos bazinės kainos galiojimo laikotarpiui, gali būti atsižvelgiama į po ataskaitinio laikotarpio įvykusius reikšmingus įvykius, turinčius įtakos sąnaudų dydžiui ir struktūrai.

24. Šilumos energijos bazinės kainos galiojimo laikotarpiui investicijų grąžos apimtis nustatoma atsižvelgiant į atitinkamiems verslo vienetams priskirtą ilgalaikio turto ir apyvartinio kapitalo apimtį ir ją atitinkančią kapitalo struktūrą, jeigu, vadovaujantis 19 punktu, ūkio subjektui nenustatyta kita kapitalo struktūra. Jeigu ataskaitinio laikotarpio pradžioje ir pabaigoje verslo vienetui priskirto ilgalaikio turto ir apyvartinio kapitalo apimtis reikšmingai skiriasi, investicijų grąžai nustatyti naudojamas geometrinis verslo vienetui priskirto ilgalaikio turto ir apyvartinio kapitalo apimtį vidurkis.

25. Apyvartinių taršos leidimų, skirtų šilumos gamybai, teigiamas prekybos rezultatas laikomas pagrįstai didinančiu nustatytą ūkio subjekto investicijų grąžą atitinkamu šilumos energijos bazinės kainos galiojimo laikotarpiu, jeigu ūkio subjektas yra įvykdęs 15.3.1 punkto reikalavimus.

26. Šilumos energijos bazinė kaina nustatoma kaip kintamosios sąnaudų dedamosios ir pastoviosios sąnaudų dedamosios suma.

27. Šilumos bazinės kainos antrais ir vėlesniais savo galiojimo metais taikomos perskaičiavus ir patikslinus šilumos kainų dedamąsias:

27.1. šilumos bazinės kainos pastovioji dedamoji perskaičiuojama atsižvelgiant į:

27.1.1. efektyvumo koeficientą, kuris nustatomas kaip pusės Lietuvos statistikos departamento skelbiamo atitinkamo laikotarpio infliacijos dydžio, bet ne didesnis kaip 3 procentai;

27.1.2. realizuoto šilumos energijos kiekio neatitikimą tarp nustatyto ir faktiškai realizuoto kiekio;

27.1.3. ilgalaikio turto vienetų nusidėvėjimo (amortizacijos) sąnaudų neatitikimą tarp nustatyto ir faktiškai ūkio subjekto priskaityto sąnaudų dydžio dėl naujai pagal investicijų programą pradėtų eksploatuoti ilgalaikio turto vienetų;

27.1.4. ūkio subjekto įvykdytų investicinių projektų pobūdį:

27.1.4.1. didinant 24 punkte nustatytą investicijų grąžą Komisijos nustatyta tvarka tų ilgalaikio turto vienetų (investicijų), kuriais ūkio subjektas keičia iškastinio kuro naudojimą atsinaujinančių energijos šaltinių kuro naudojimu, vertei;

27.1.4.2. priskiriant 24 punkte nustatytą investicijų grąžą tų ilgalaikio turto vienetų (investicijų), kurie nepriskirtini 27.1.4.1 punkte nurodytiems projektams, vertei;

27.1.5. kitus, nuo ūkio subjekto valios nepriklausančių veiksnių nulemtus, sąnaudų pokyčius;

27.1.6. faktinės ir ūkio subjektui nustatytos investicijų grąžos neatitikimą, jeigu ūkio subjekto vidutinė faktinė dviejų paskutinių ataskaitinių laikotarpių, ėjusių prieš ataskaitinį laikotarpį, kurio metu perskaičiuojama šilumos bazinės kaina, investicijų grąža viršija Komisijos nustatytą investicijų grąžą daugiau kaip 1 procentiniu punktu;

27.2. šilumos bazinės kainos kintamoji dedamoji tikslinama atsižvelgiant į:

27.2.1. faktiškai pasikeitusią ūkio subjekto naudojamo kuro struktūrą (padidinus kuro iš atsinaujinančių energijos šaltinių naudojimą);

27.2.2. elektros energijos ir (ar) geriamojo vandens kainų pokyčius.

28. Šilumos kainos privalo būti keičiamos kas mėnesį, keičiantis kuro ir (ar) perkamos šilumos kainoms.

29. Jeigu ūkio subjekto šilumos energijos vieneto kainoje įskaitytų sąnaudų kurui ir (ar) šilumos energijai iš nepriklausomų gamintojų įsigyti dydis per ataskaitinį laikotarpį neatitiko ūkio subjekto faktiškai patirtų sąnaudų kurui ir (ar) šilumos energijai iš nepriklausomų gamintojų įsigyti dydžio, atsižvelgiant į 23.1–23.4 punktuose nustatytus apribojimus, šis skirtumas įvertinamas šilumos energijos bazinių kainų dedamųjų perskaičiavimo metu:

29.1. teigiamas skirtumas (kai surinkta daugiau pajamų, išskyrus pajamas pagal 23.3.2 punktą, nei patirta sąnaudų kuro ir (ar) šilumos energijai iš nepriklausomų gamintojų įsigyti) kompensuojamas vartotojų naudai, nustatant papildomą šilumos sąnaudų dedamąją su neigiamu ženklu, išdėstant skirtumą 12 mėnesių laikotarpiui;

29.2. neigiamas skirtumas (kai surinkta mažiau pajamų, nei patirta sąnaudų kuro ir (ar) šilumos energijai iš nepriklausomų gamintojų įsigyti) kompensuojamas ūkio subjekto naudai, nustatant papildomą šilumos sąnaudų dedamąją su teigiamu ženklu, išdėstant skirtumą 12 mėnesių laikotarpiui.

30. Jeigu nustatoma, kad ūkio subjektas šilumos energijos kainas taikė pažeisdamas teisės aktų reikalavimus ir dėl to gavo papildomų pajamų, gautos papildomos pajamos kompensuojamos vartotojų naudai, nustatant papildomą šilumos sąnaudų dedamąją su neigiamu ženklu, išdėstant papildomas pajamas 12 mėnesių laikotarpiui. Jeigu nustatoma, kad ūkio subjektas šilumos energijos kainas taikė pažeisdamas teisės aktų reikalavimus ir dėl to patyrė papildomų sąnaudų (žalos), ši suma konstatuojama teisės aktų nustatyta tvarka, tačiau ji niekaip nekeičia šilumos sąnaudų dedamųjų dydžio.

V. BAIGIAMOSIOS NUOSTATOS

31. Vertinant ūkio subjekto pateiktus duomenis, tarp jų ir duomenis apie uždirbtų pajamų, patirtų sąnaudų, turto ir įsipareigojimų dydį ir struktūrą, naudojami:

31.1. tiesiogiai gauti apskaitos atskyrimo sistemos duomenys ir kita informacija, gauta vykdant Apraše, Lietuvos Respublikos įstatymuose ir kituose teisės aktuose nustatytus reikalavimus;

31.2. kiti turimi duomenys apie atitinkamas paslaugų (produktų) pajamas, sąnaudas, turtą ir įsipareigojimus.

32. Komisijos veiksmai arba neveikimas, įgyvendinant Aprašą, gali būti skundžiami Lietuvos Respublikos įstatymų nustatyta tvarka.
